

perspektiv

IS-KVINNENE: Det er et problem at ekstremistiske kvinner ikke blir tatt på alvor verken i mediene eller som sikkerhetsutfordring.

Husmor og jihadist

Aisha Shezadi, som denne uka ble intervjuet i Aftenposten fra en flyktningleir i Syria, skaper igjen kontroverser. Den norsk-pakistanske Bærum-kvinnen ble først kjent i offentligheten for sin nikab-aktivisme, og ble senere en del av det norske jihadist-miljøet Profetens Ummah. Hun var gift med lederskikkelsene Arfan Bhatti og Bastian Vasquez, og i 2014 reiste hun til IS med barnet hun fikk med Bhatti, et barn som senere ble drept, angivelig av Vasquez. Nå ber hun Norge om hjelp til å komme tilbake med sitt andre barn, en to år gammel gutt.

I det første medieoppslaget i Klassekampen formidler Erling Folkvord at Shezadi ikke har tatt avstand fra IS, men i Aftenposten-intervjuet forteller hun om flukten fra IS og frykten for å bli sendt tilbake til IS-kontrollert område i fangebytte. Hun hevder selv at hun ikke har gjort noe straffbart, og understreker at hun kun har vært hjemmewærende husmor i sitt opphold i IS-kontrollerte områder.

Vi vet ennå ikke hvordan det norske rettsapparatet vil forholde seg til personer som ikke selv har båret våpen for IS, men som har fungert som bakke-mannskap for IS-krigerne i kraft av sin husmorrolle. Og som dermed har vært medvirkende både til statsbygningssprosjektet til IS og deres grove forbrytelser mot menneskeheten.

Dette er en problemstilling som andre europeiske land med langt flere fremmedkrigere, har slitt med en stund. I Frankrike regner man med at nærmere 300 franske kvinner og deres barn befinner seg i konfliktområdene Syria og Irak. I Irak har flere titalls kvinner fra europeiske land blitt dømt til både fengsel på livstid og dødsstraff for å ha vært en del av terrorlogistikken til IS som husmødre. Mange kvinner, deriblant Shezadi, bidro også med propaganda- og rekrutteringsvirksomhet gjennom å «blogge» om hverdagslivet under IS på sosiale medier, og veiledning av andre kvinner som vurderte å reise.

Her hjemme blir Shezadis henvendelse til norske myndigheter heftig diskutert på sosiale medier. Spesielt er mange opprørte over at Shezadi før hun reiste til IS, ble sendt på skolebesøk i regi av Foreningen Les i 2012. Jeg var selv svært kritisk til at Shezadi fikk denne muligheten, både fordi jeg visste hvor ytterliggående holdninger hun hadde og fordi jeg mener det er feil å motarbeide fordommer mot muslimer med den mest intolerante og kvinneundertrykkende versjonen av islam, den versjonen som Shezadi omfavnet og misjonerte for.

At det i det hele tatt ble slik at Shezadi reiste på skolebesøk, mistenker jeg

«Småbarnsfar» er en betegnelse vi sjelden hører om IS-menn.

PÅ TURNÉ: Aisha Shezadi ble sendt rundt til skoler i regi av Foreningen Les og Norsk faglitterær forfatter- og oversetterforening. FOTO: HILDE ØSTBY/NFFO

skyldes en undervurdering av henne som ung kvinne. Man innså ikke hvor farlig hennes ekstreme ideologiske overbevisning var, og hvor ambisiøs hun var på å faktisk leve den ut. Det er et gjennomgående problem at ekstremistiske kvinner ikke blir tatt tilstrekkelig på alvor, verken i mediene eller som sikkerhetsutfordring. Det er en kjønns-skjevheter i fremstillingen av kvinner og menn som har sluttet seg til IS, hvor kvinner ofte blir mer uskyldig fremstilt som mødre og koner, mens «småbarnsfar»

sjelden er en betegnelse vi hører om IS-menn.

Kvinnene som selv har valgt å reise, er like ideologisk overbeviste og dedikerte til saken som mennene, men de har andre, komplementære roller. Spørsmålet blir om kvinnenenes «mykere» bidrag til terrorgruppen, juridisk vil bli vurdert som like alvorlig og straffbart som menns direkte deltakelse i kamp.

Både høyreekstreme og ekstreme islamistiske grupper har gitt kvinner stadig større plass de siste årene. Fra Europa er cirka 17 prosent av dem som har reist til IS kvinner. I Norge rapporterer PST at 12 prosent av dem som frekventerer ekstreme islamistiske miljøer er kvinner. Kvinner blir svært betydningsfulle for legitimiteten og spredningen av ekstremistisk tankegods, og de gjør det også mer attraktivt for menn å tilslutte seg ekstreme miljøer.

Samtidig som det var kritikkverdigg å sende Shezadi til skoleelever, er det viktig å ikke skremme tolerante og demokratiske aktører i sivilsamfunnet som prøver å inkludere individer som åpenbart er på vei ut av samfunnet. Det er helt avgjørende fra et forebyggende perspektiv at sårbare og mistilpassede unge mennesker blir forsøkt innlemmet i trygge og meningsfulle fellesskap. Shezadi, som Anders Behring Breivik og Hassan Dhuhulow, hadde en svært tragisk barndom og oppvekst. Hun ble

sviktet av samfunnet som barn da hun var på sitt mest sårbare. Hennes mor, hun selv og hennes søstre, ble grovt mishandlet og terrorisert av deres far forholdet og mer utdypende kan dette leses om i Åsne Seierstad sin bok «To søstre». Som voksen gikk Shezadi fra en voldelig far til voldelige ektefeller.

Det fratar ikke henne ansvar for sine valg og handlinger, men det fratar heller ikke samfunnet vårt ansvaret for barn som vokser opp med grov omsorgssvikt og mishandling – og Shezadis barn er vårt ansvar. Hennes ekstremisme og fatale livsvalg, må ikke skygge over våre prinsipper om at samfunnet skal verne barna våre når de som er nærmest dem, svikter dem på verst tenkelig vis.

LINDA NOOR

Daglig leder i den minoritetspolitiske tenketanken Minotenk.

